

Beslutningsforslag nr. **B 124**

Folketinget 2009-10

Fremsat den 9. februar 2010 af Pernille Frahm (SF), Pernille Vigsø Bagge (SF), Ole Sohn (SF) og Nanna Westerby (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af en følgegruppe på specialundervisningsområdet i grundskolen

Folketinget pålægger regeringen at nedsætte en følgegruppe, der årligt skal aflægge rapport til Folketingets Uddannelsesudvalg og Undervisningsministeriet om udviklingen på specialundervisningsområdet i grundskolen. Følgegruppen skal rådgive og vejlede skoler og kommuner om, hvordan man bedst sikrer, at folkeskolelovens § 3, stk. 2, der giver børn ret til den undervisning, de har brug for, overholdes.

Følgegruppen skal nedsættes af Undervisningsministeriet og bestå af repræsentanter for Danmarks Lærerforening, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), Skole og Samfund, Skolelederforeningen, Dansk Handicapforbund, Socialpædagogernes Landsforbund (SL) og Kommunernes Landsforening (KL) samt en eller flere relevante uddannelsesforskere.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne konstaterer, at specialundervisningsområdet er under betydeligt pres i disse år.

Folkeskoleloven er ellers meget klar på dette område: § 3, stk. 2, fastslår, at børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, har et retskrav på at få specialundervisning eller specialpædagogisk bistand. Det indebærer, at en elev har ret til et undervisningstilbud, der er særligt tilrettelagt og afpasset efter elevens særlige behov, hvis den almindelige (og differentierede) undervisning ikke kan tilgodese elevens behov.

Alligevel er virkeligheden den, at alt for mange børn langt fra får den undervisning, de har krav på ifølge loven. Det finder forslagsstillerne stærkt bekymrende. Bekymringen bliver ikke mindre af, at den altovervejende begrundelse for, at loven ikke overholdes, for så vidt angår specialundervisning, er kommunernes økonomiske rammer. I KL's budgetvejledning til kommunerne (2008) fremhæves vigtigheden af, at kommunerne »fastsætter en økonomisk ramme til specialundervisning, og at rammen aktivt søges fastholdt«, hvorfor kommunerne før skolestart må »vurdere, hvilket serviceniveau, det er muligt at arbejde med, når den økonomiske ramme er fastsat.«

Da folkeskoleloven ikke siger noget om, hvordan det sikres, at specialundervisningens omfang svarer til barnets særlige behov, bliver det således ofte kommunens budgetramme på området, der afgør, i hvilket omfang der skal tilbydes specialundervisning.

Stramme budgetter betyder så i nogle kommuner, at børn ikke får tilstrækkelig særlig undervisning, selvom de pædagogisk psykologiske rådgivningsenheder (PPR), der vejleder kommunerne, indstiller dem til omfattende specialundervisning. En elev, der efter PPR's vurdering har behov for 20 timers specialundervisning om ugen, risikerer altså at måtte nøjes med 10.

En undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut fra 2009 vedrørende visitationsprocessen til vidtgående specialundervisning viser desuden, at forældre i nogle kommuner må vente i over et halvt år, før deres barn kan starte i det undervisningstilbud, som skolen har gjort kommunen opmærksom

på at barnet har behov for. Den lange ventetid har negative konsekvenser for barnet, der bliver for længe i en undervisningssituation, det ikke får noget ud af, hvilket kan føre til, at selvtilliden lider et knæk.

Hertil kommer, at ressourceproblemerne ser ud til at være forstærket i år: Ifølge Danmarks Lærerforbunds undersøgelse af de vedtagne kommunale budgetter for 2009 sparede 41 pct. af landets kommuner på støtten til elever med særlige behov, der undervises i normalklassen og/eller på den specialpædagogiske indsats uden for normalklassen.

Med regeringens forslag til afbureaukratisering er det fra næste skoleår blevet muligt for skoleledere at henvise elever til specialundervisning uden at få en vurdering fra PPR. Det kræver dog, at forældrene er enige heri. Forslagsstillerne mener, at denne ændring indebærer risiko for, at forældre, der ønsker at klage over tab af specialundervisning, med denne ændringer mister klagemuligheder.

Idet forslagsstillerne konstaterer, at økonomien i alt for høj grad sætter rammerne for indsatsen for den differentierede gruppe af børn med særlige behov, er der grund til at søsætte nye initiativer, der i højere grad kan sikre, at alle børn modtager et relevant og kvalificeret undervisningstilbud. En følgegruppe, der kan rådgive og vejlede om fremskridt inden for området m.v., er derfor et nødvendigt initiativ, der samtidig skal sikre, at loven administreres efter hensigten.

Kraftig stigning i klager og konsekvensen af disse

På baggrund af ovenstående kan det ikke overraske, at der har været en stigning i antallet af forældre, der klager over kommunens afslag på specialundervisning. Mens Klagenævnet for vidtgående specialundervisning i 2007 modtog 384 klager om tildeling af specialundervisning på folkeskoleområdet, steg tallet i 2008 til 478 (Klagenævnets årsrapport for 2008). Om disse gælder:

- Den hyppigste klageårsag i folkeskolesagerne var »afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden«, der udgjorde 27 pct. af de afsluttede sager.

- I ca. en tredjedel af folkeskolesagerne valgte den pågældende kommune at genoptage sagen med henblik på at opnå enighed med klageren, før Klagenævnet traf afgørelse.
- Klagenævnet omgjorde ca. 43 pct. af de realitetsbehandlede folkeskolesager, dvs. ændrede en kommunes afgørelse eller hjemviste sagen til fornyet behandling.

I 2009 er der fra januar til september indløbet 516 klager til Klagenævnet, heraf 422 vedrørende folkeskolesager. Medlemmer af nævnet har tidligere peget på, at kommunens afslag ofte er begrundet med økonomi, selvom det – også ifølge undervisningsministeren – ikke er tilladt at angive dette som eneste grund (jf. retskravet). Medlem af klagenævnet og formand for Autismeforeningen Morten Carlsson har udtalt, at »det er helt entydigt, at kommunerne generelt ikke forvalter deres ansvar ordentligt« (Information, den 20. juli 2009).

Samtidig er det primært ressourcestærke forældre, der klager. Dermed fører de stramme kommunebudgetter også til en social skævhed i, hvem der modtager specialundervisning.

Det forhold, at kommunernes afgørelser underkendes i ca. 43 pct. af sagerne på folkeskoleområdet, understreger behovet for at skabe større overblik over udviklingen på området. Realiteten i dag er jo, at den økonomiske ramme ligger fast og i mange tilfælde administreres af PPR efter vejledning fra KL, og kommunerne presses derfor af Kommunernes Landsforening og af de indgåede økonomiaftaler med staten til at fastlægge en ramme, som ikke giver elastik til uventede udgifter på området.

De børn, hvis forældre klager, får følgelig ressourcer fra den eksisterende ramme – dvs. fra de børn, hvis forældre ikke klager. Ikke mindst af hensyn til gruppen af børn, hvis forældre ikke magter at klage, er det derfor nødvendigt at etablere en føl-

gegruppe, der kan rådgive og vejlede, så man i højere grad sikrer en mere ensartet praksis i de danske kommuner.

En undersøgelse foretaget for Ugebrevet A4 og Fagbladet Folkeskolen har vist, at 33 pct. af folkeskolelærerne underviser børn, som ikke får særlig støtte, selv om de er indstillet af fagfolk til at få det. Det stiller ekstra krav til lærernes kompetencer, hvis undervisningen skal fungere. Men ved skolestarten i år sættes der som bekendt netop rekord i antallet af uuddannede lærere ude i klasseværelserne. (I Helsingør får de f.eks. blot et 60-timers-kursus).

Et rundspørge til lærere og skoleledere foretaget af A4 sidste år viste også, at mange vurderede, at op imod 20 pct. af deres elever i 8.-9. klasse ikke ville være i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse. På den baggrund er den utilstrækkelige specialundervisning måske nok en kortsigtet økonomisk nødløsning for kommunerne, men på lang sigt trues den nationale målsætning om, at 95 pct. af en årgang skal fuldføre en ungdomsuddannelse.

På baggrund af ovenstående finder forslagsstillerne det afgørende, at regeringen nedsætter en følgegruppe til belysning af udviklingen i specialundervisningsområdet, så fokus ikke fremover udelukkende rettes mod kommunernes (begrænsede) økonomiske rammer, men også forholder sig konstruktivt til de kvalitative forringelser, diverse interessenter kan konstatere på området. Følgegruppen skal derfor kunne komme med anbefalinger til Undervisningsministeriet.

En følgegruppe skal således sikre, at folkeskolelovens § 3, stk. 2, rent faktisk administreres efter hensigten og ikke primært ud fra den enkelte kommunes økonomiske rammer. En opgave for følgegruppen kunne derfor også være at få skabt et overblik over forskellige kvalitetsparametre, f.eks. ventelister, tildelinger, visitationer osv.

*Skriftlig fremsættelse***Pernille Frahm (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en følgegruppe på specialundervisningsområdet i grundskolen.

(Beslutningsforslag nr. B 124).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.